

JAARVERSLAG '22
MVB

PENSIOENFONDS
NOTARIAAT

Jaarverslag Maatschappelijk Verantwoord Beleggen 2022
Pensioenfonds Notariaat

INHOUDSOPGAVE

Inhoud

VOORWOORD.....	3
1. ONTWIKKELINGEN 2022 EN VOORUITBLIK 2023	4
2. BELEID MVB	6
3. UITSLUITINGSBELEID	9
4. STEMBELEID	11
5. ENGAGEMENTBELEID	17
6. IMPACTBELEGGEN.....	19
7. IMVB-CONVENANT.....	20
Bijlage 1 – Principes van het VN Global Compact.....	23
Bijlage 2 – Uitsluitingslijst per criterium	24

VOORWOORD

In dit jaarverslag lichten wij toe hoe wij ons beleid rondom Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) hebben uitgevoerd en tot welke resultaten dit beleid heeft geleid. MVB richt zich op het investeren in bedrijven en landen die op een positieve manier oog hebben voor milieu-, sociale kwesties en kwesties rondom goed bestuur. MVB wordt ook wel Environmental, Social en Governance, afgekort ESG, genoemd. Daarom spreken we ook wel van ESG-beleid. Door dit soort kenmerken aanvullend op de gebruikelijke financiële aspecten van beleggen mee te nemen, integreren wij duurzaamheid in onze beleggingen. Vanuit het fonds, de deelnemers en de toezichthouder wordt er waarde gehecht aan het betrekken van duurzaamheid in brede zin bij het maken van beleggingsbeslissingen en het beheren van onze portefeuilles.

Met dit MVB-jaarverslag oftewel ESG-jaarverslag, willen wij uitgebreid inzicht geven in de uitvoering van ons ESG-beleid.

Namens het bestuur van Pensioenfonds Notariaat,
mr. N.E. Bijlholt (voorzitter)
drs. H.D. Panneman AAG (vicevoorzitter)

1. ONTWIKKELINGEN 2022 EN VOORUITBLIK 2023

In 2022 heeft het fonds een aantal wijzigingen in de beleggingsportefeuille doorgevoerd die vanuit ESG-oogpunt werden gedreven. In dit hoofdstuk beschrijft het fonds deze belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar en blikken we vooruit op de te verwachten acties in 2023.

Klimaatdoelen voor de beleggingsportefeuille

In 2021 heeft het fonds doelstellingen rond het thema klimaatverandering verder uitgewerkt. In 2022 heeft het fonds met de implementatie ervan deze doelen ook daadwerkelijk gerealiseerd. De doelstellingen rond klimaatverandering vallen uiteen in twee afzonderlijke stappen. Ten eerste heeft het fonds vanuit het oogpunt van risicobeheersing een CO₂-reductiedoelstelling (ook wel decarbonisatie genoemd) geformuleerd voor het aandelenmandaat, bestaande uit ondernemingen in ontwikkelde markten. Aangezien de doelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs noopt tot een forse daling van de wereldwijde CO₂-uitstoot, verwacht het fonds dat ondernemingen in sectoren met een hoge CO₂-uitstoot een fase van transitie in zullen gaan. Het decarboniseren van de beleggingsportefeuille sorteert hierop voor. De doelstelling is dan ook om eenmalig een CO₂-reductie te realiseren in lijn met de doelen van Parijs, om vervolgens jaarlijks tot 2050 een jaarlijkse reductie van 7% af te dwingen. Op deze manier zal de aandelenportefeuille in 2050 netto nul uitstoot hebben. De implementatie van deze strategie heeft het fonds in het voorjaar van 2022 afgerond, door bovenstaande doelstelling in de afspraken met de beheerder van het aandelenmandaat vast te leggen. De vermogensbeheerder maakt voor realisatie van deze CO₂-doelstelling gebruik van een door de Europese Unie ontworpen en vervolgens voor het fonds op maat gemaakte *klimaatindex*. Deze index past binnen de rendementsdoelstelling en binnen de meegegeven risicotoleranties van het fonds.

Daarnaast heeft het fonds afspraken gemaakt met de beheerder van het LDI-mandaat, over allocaties naar groene en sociale obligaties. De groene obligaties hebben als doelstelling de energietransitie te financieren dan wel bij te dragen aan projecten rond klimaatadaptatie. Dit zijn leningen aan ondernemingen of overheden waarmee projecten worden gefinancierd die zorgen voor energie-efficiency, hernieuwbare energievormen, of gebruikt worden om aan te passen aan de effecten van klimaatverandering. De beheerder zal een allocatie gaan opbouwen van tenminste 10% van de strategie.

Nieuwe Europese MVB-wetgeving

In 2022 heeft het fonds de tweede fase van de Europese MVB-wetgeving geïmplementeerd. Deze Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), ofwel informatieverschaffingsverordening, is bedoeld om consumenten van beleggingsproducten meer duidelijkheid te bieden over het duurzaamheidsgehalte van het product. In Europees verband worden pensioenfondsen ook gezien als aanbieders van beleggingsproducten en daarmee is de wetgeving ook van toepassing op het fonds. Ook omdat het fonds stuurt op milieu- en sociale kenmerken en zichzelf daarom met ingang van 1 januari 2023 als een artikel 8 fonds onder deze wetgeving heeft geclassificeerd.

Planning voor 2023

In 2023 zal het fonds verdere stappen zetten om onder Europese duurzaamheidswetgeving een zogenaamde artikel 8 classificatie te realiseren. Dit betreft de classificatie voor beleggingsproducten die milieu- en/of sociale kenmerken promoten. In 2022 had het fonds zichzelf nog niet als zodanig geclassificeerd. In lijn met deze herziene classificatie zal het fonds in 2023 aan een aantal rapportageverplichtingen moeten voldoen, waarna het doorlopend periodiek moeten blijven rapporteren zodat het de deelnemers op voorgeschreven wijze informeert over de gemaakte MVB-keuzes en de gerealiseerde resultaten.

Daarnaast zal het fonds een vervolg geven aan de route die in 2022 is ingezet ten aanzien van verdere ESG-integratie in de beleggingsportefeuille. Zo zullen de categorieën aandelen opkomende markten, High Yield obligaties en Euro bedrijfsobligaties nader geanalyseerd worden en zal onderzocht worden in hoeverre de ESG-integratie, die in 2022 in het wereldwijde aandelenmandaat is toegepast, ook op deze categorieën toegepast kan worden. Daarvoor zijn inmiddels al de nodige stappen gezet.

In 2022 heeft het fonds tot slot voor de categorie niet-beursgenoteerd vastgoed, externe vermogensbeheerders geselecteerd. Ook in dit proces is nadrukkelijk stilgestaan bij de mogelijkheden van ESG-integratie en zijn externe vermogensbeheerders geselecteerd die zowel op het niveau van de onderneming, als op het niveau van de strategie waarin het fonds zal gaan beleggen, bovengemiddelde ESG-scores laten zien.

2. BELEID MVB

Het fonds ziet vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid MVB als een wezenlijk onderdeel van de inrichting van haar beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds is zich bewust van de maatschappelijke rol en de morele verantwoordelijkheid die daarbij hoort.

Visie op MVB

Om deze reden:

- Stelt het fonds heldere doelstellingen op die het wil bereiken met het ESG-beleid;
- Geeft het fonds duurzaamheid in het beleggingsbeleid vorm op een manier die passend is bij het fonds;
- Wordt bij alle beleggingsbesluitvorming naast onder meer verwacht rendement, kosten en governance ook rekening gehouden met duurzaamheid;
- Wordt duurzaamheid geïntegreerd in het beleggingsbeleid en het doorlopen van de beleggingscyclus;
- Verantwoordt het fonds zich richting de deelnemers over de duurzaamheid van de beleggingsportefeuille. Daarnaast verlangt het pensioenfonds van derde partijen, dat ze zich bij het fonds verantwoorden over hun duurzaamheidsbeleid. Duurzaamheid is een onderdeel van het uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds;
- Verbindt het fonds zich eraan zich op de hoogte te stellen van de gevolgen van duurzaamheid op het succesvol uitvoeren van de aan het fonds toevertrouwde missie;
- Evalueert het fonds ieder jaar het ESG-beleid, in het licht van de veranderende mogelijkheden en inzichten op dit gebied.

Het fonds hanteert de volgende uitgangspunten ten aanzien van MVB:

- Het fonds gelooft dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen dan bedrijven die dat niet doen.
- Het fonds wil MVB meenemen in de besluitvorming, maar dit mag ook kwalitatief of beschrijvend zijn.
- Verantwoord beleggen kent een lange termijn focus en mag op korte termijn rendement kosten. Op lange termijn dient verantwoord beleggen een positieve bijdrage te leveren aan het rendement. Dit kan betekenen dat op de korte termijn geen sprake is van een positieve bijdrage aan het rendement.
- Het fonds hecht er geen waarde aan om voorloper te zijn op het gebied van MVB en hecht derhalve geen waarde aan lijstjes en rankings van pensioenfondsen op dit gebied, maar het fonds mag niet negatief afsteken bij ander pensioenfondsen.
- Het fonds is van mening dat MVB een leerproces is en nog niet volgroeid is, noch bij het eigen fonds noch in de markt vanwege een gebrek aan goede data.

Beleidsdoelstellingen

Het ESG-doel van het fonds is tweeledig en betreft portefeuilledoelstelling enerzijds en invloedoelstelling anderzijds.

Portefuilledoelstelling

Met MVB wil het fonds rekening houden met ESG-maatstaven in de daadwerkelijke allocatie naar beleggingscategorieën, ondernemingen en landen. Het fonds heeft hiermee ten doel dat de portefeuille een betere risico-rendementsverhouding kent dan een portefeuille waarbij geen rekening wordt gehouden met ESG-factoren. Het fonds beschouwt hierbij nadrukkelijk welke mogelijkheden en mogelijke restricties er per beleggingscategorie zijn, aangezien deze verschillen. Het fonds heeft een tweetal portefeuilledoelen nader uitgewerkt.

ESG-score doelstelling

ESG-scores van ondernemingen en beleggingsportefeuilles zijn een indicatie voor de wijze waarop het fonds is blootgesteld aan duurzaamheidsrisico's. Daarom geeft het fonds de aangestelde beheerders de doelstelling mee om een ESG-score van de beleggingsportefeuille te realiseren die leidt tot een 20%-30% hoger duurzaamheidsgehalte dan de brede marktindex. Deze doelstelling kan het fonds bereiken binnen de risico-rendementseisen die het stelt en kan op de lange termijn een positief effect hebben op risico-rendementskenmerken. Het fonds stelt deze doelstelling centraal in de aandelenportefeuilles en heeft in 2022 onderzocht welke doelstelling voor de bedrijfsobligatieportefeuille passend is. De implementatie zal zo snel mogelijk na goedkeuring van dit beleid worden uitgevoerd.

CO₂-emissie doelstelling

Het fonds houdt als lange termijn belegger de effecten van klimaatverandering op de beleggingsportefeuille in de gaten. Het Klimaatakkoord van Parijs geeft concrete doelstellingen rond de mondiale CO₂-reductiedoelstellingen (decarbonisatie-doelen) voor de periode tot 2050, waarbij deze in 2050 moeten leiden tot 'netto nul emissies'. De realisatie van deze doelstelling zal een effect hebben op bedrijfsmodellen van ondernemingen en daarom vindt het fonds het relevant om CO₂-reductiedoelstellingen aan (delen van) de beleggingsportefeuille te koppelen. Vanuit dit perspectief geeft het fonds de aangestelde beheerders de doelstelling mee om de CO₂-emissies van de beleggingsportefeuille op de korte, middellange en lange termijn te koppelen aan de reductiedoelen van Parijs. Dit betekent dat het fonds aansluiting zoekt bij de Europese doelstelling om in 2030 55% CO₂-reductie te hebben gerealiseerd en uiterlijk in 2050 netto nul emissies in de beleggingsportefeuille te hebben.

Invloeddoelstelling

Naast bovenstaande portefeuilledoelstellingen wil het fonds invloed uitoefenen op de bedrijven waarin het belegt. De instrumenten die hiervoor worden ingezet, zijn het via de vermogensbeheerders stemmen (voting) en het aangaan van gesprekken met het bedrijf/land over wat voor het fonds belangrijk is (engagement). Hierbij vormen de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) een leidraad. In deze internationale normenkaders is vastgelegd hoe internationaal opererende ondernemingen zich op een aantal belangrijke thema's behoren te gedragen. Eind 2021 heeft het pensioenfonds het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant (IMVB-convenant) ondertekend, waarmee het fonds zich committeert aan deze twee internationale richtlijnen en deze centraal stelt in het ESG-beleid. Het fonds stelt deze richtlijnen centraal binnen de invloeddoelstelling.

De OESO-richtlijnen behandelen de volgende thema's:

1. Mensenrechten
2. Arbeidsnormen
3. Milieu
4. Anti-corruptie
5. Consumentenbelangen
6. Wetenschap en technologie
7. Mededinging
8. Belastingen

Het pensioenfonds onderschrijft de OESO-richtlijnen en gebruikt het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad. Het fonds voert het beleid vanuit de gedachte dat het daarmee positief bijdraagt aan de lange termijn waardecreatie, zowel in financiële zin als in maatschappelijke zin. Daarom verwacht het fonds van de door het fonds aangestelde asset managers en van de ondernemingen waarin het belegt dat zij conform deze internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar

maken. Binnen de invloedssfeer van het fonds dragen het hier actief aan bij door de inzet van het engagementbeleid en het stembeleid.

Beleid

Het ESG-beleid van het fonds is gebaseerd op de resultaten van een onderzoek onder bestuursleden, leden van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan en op basis van recente maatschappelijke trends. Daarnaast heeft een uitvraag onder de deelnemers plaatsgevonden inzake MVB. De uitkomsten van deze uitvraag zijn in het ESG-beleid verwerkt.

Binnen het ESG-raamwerk is er een focus op de drie factoren Environmental, Social en Governance. Voor de nadere borging van deze factoren zet het pensioenfonds de volgende beleidsinstrumenten in:

- Uitsluitingsbeleid
- Stembeleid
- Engagementbeleid
- ESG-integratie

Reikwijdte van beleid

Het beleid wordt toegepast op ondernemingen in de aandelen- en obligatieportefeuilles in de beleggingsmandaten op naam van het fonds. Bij investeringen in beleggingsfondsen wordt in de selectie hiervan het ESG-beleid van zowel de strategie als de beheerder vooraf beoordeeld. Het fonds past een eigen stem- en engagementbeleid toe. Het stembeleid is enkel toepasbaar op de aandelenbeleggingen via discretionaire mandaten. Het engagementbeleid is van toepassing op zowel aandelen als bedrijfsobligaties, ongeacht of hiernaar blootstelling is via mandaten of extern beheerde beleggingsfondsen.

3. UITSLUITINGSBELEID

Het fonds sluit investeringen uit in bedrijven die in hun bedrijfsvoering of producten en diensten niet aan de minimale eisen voor een duurzaam beleid voldoen. Dit beleid is één op één toepasbaar op discretionaire mandaten, waarbij het pensioenfonds de beleggingen op eigen naam heeft staan. Dit beleid is niet altijd 100% toe te passen op beleggingen via beleggingsfondsen, omdat de vermogensbeheerder hiervan eigenaar is. Daarom zal het fonds bij de selectie van beleggingsfondsen beoordelen in welke mate het uitsluitingsbeleid dat van toepassing is op het beleggingsfonds voldoet aan de eigen criteria van het fonds.

Uitsluitcriteria

Het fonds sluit bij de discretionaire mandaten het volgende uit:

Controversiële wapens

Om vast te kunnen stellen of een wapen controversieel is, zijn criteria benoemd waaraan wordt getoetst. Het fonds hanteert hiervoor drie criteria: 1) het wapen maakt geen onderscheid tussen burger en militaire slachtoffers, 2) gebruik van het wapen heeft onevenredige grote gevolgen, 3) na beëindiging van een conflict maakt het wapen nog steeds slachtoffers.

Vanuit deze criteria merkt het fonds onderstaand wapentuig aan als controversieel:

- anti-persoonsmijnen (landmijnen);
- nucleaire wapens;
- clustermunitie (wettelijk vereist);
- biologische of chemische wapens; en
- verarmd uranium.

Om vast te kunnen stellen of ondernemingen betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens screent het fonds het brede beleggingsuniversum op kwartaalbasis. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyses van Sustainalytics. Wanneer een onderneming is geïdentificeerd als producent van controversiële wapens plaatst het fonds de onderneming op de uitsluitingslijst. Deze wordt gedeeld met de vermogensbeheerders. Zij moeten eventuele posities in de onderneming verkopen en mogen zolang de onderneming op de uitsluitingslijst staat, niet in de onderneming beleggen.

Structurele schending van internationale normen

Ondernemingen die op structurele en grove wijze internationaal geaccepteerde normen schenden worden uitgesloten. Het fonds hanteert het UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen als normenkaders voor toetsing op onacceptabel ondernemingsgedrag. Onder deze normen vallen thema's zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen, anti-corruptie en consumentenbelangen. Voor het vaststellen van schendingen van internationale gedragsrichtlijnen wordt gebruik gemaakt van analyses van Sustainalytics. Sustainalytics hanteert hierbij criteria om de ernst en omvang van schendingen vast te stellen en te classificeren (zie bijlage 1). Het fonds sluit schenders uit die de hoogste negatieve impact veroorzaken volgens deze classificatie. De screening vindt plaats op kwartaalbasis. Wanneer een onderneming is geïdentificeerd als schender van internationale normen plaatst het fonds de onderneming op de uitsluitingslijst. Deze wordt gedeeld met de vermogensbeheerders. Zij moeten eventuele posities in de onderneming verkopen en mogen zolang de onderneming op de uitsluitingslijst staat niet in de onderneming beleggen.

Klimaatverandering

Het fonds hanteert een decarbonisatie-doelstelling. De realisatie hiervan wordt deels gewaarborgd door toepassing van klimaatgerelateerde uitsluitcriteria. Deze hebben betrekking op een aantal specifieke

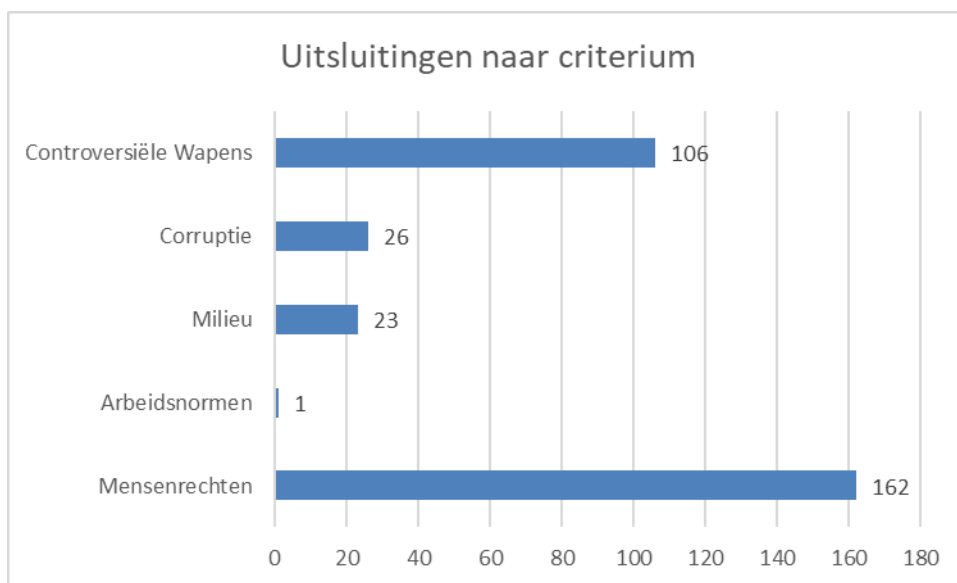
sectoren, te weten olie & gas, thermische kolen mijnbouw en energieopwekking. Hierbij hanteert het fonds de volgende criteria voor de screening:

- Exploratie of verwerking thermische kolen indien de omzet uit deze activiteit 1% of hoger is;
- Exploratie of verwerking olie indien de omzet uit deze activiteit 10% of hoger is;
- Exploratie of verwerking gas indien de omzet uit deze activiteit 50% of hoger is; en
- Elektriciteitsopwekking met een broeikasgasintensiteit meer dan 100 gCO₂e / kWh indien de omzet hieruit 50% of hoger is.

Deze criteria sluiten aan de bij de door de Europese Unie ontworpen Paris Aligned Klimaatbenchmark. Voor het vaststellen of ondernemingen voldoen aan deze criteria maakt het fonds gebruik van de criteria die gespecialiseerde dienstverlener MSCI hanteert voor het opstellen van de Paris Aligned Klimaatbenchmark. Dit type uitsluitingen is momenteel enkel toegepast op het aandelenmandaat voor ontwikkelde markten en vloeien niet voort uit de eigen screening die het fonds periodiek uitvoert als voor de andere uitsluitcriteria.

Resultaten uitsluitingsbeleid

Het uitsluitingsbeleid resulteert per ultimo 2022 in 318 uitsluitingen. Zie onderstaand de aantallen uitgesloten ondernemingen per criterium. De klimaatgerelateerde uitsluitingen volgen uit de benchmarkkeuze, en zijn niet in onderstaand overzicht opgenomen.

De volledige lijst is als bijlage 2 opgenomen in dit verslag.

4. STEMBELEID

Uitgangspunten en thema's

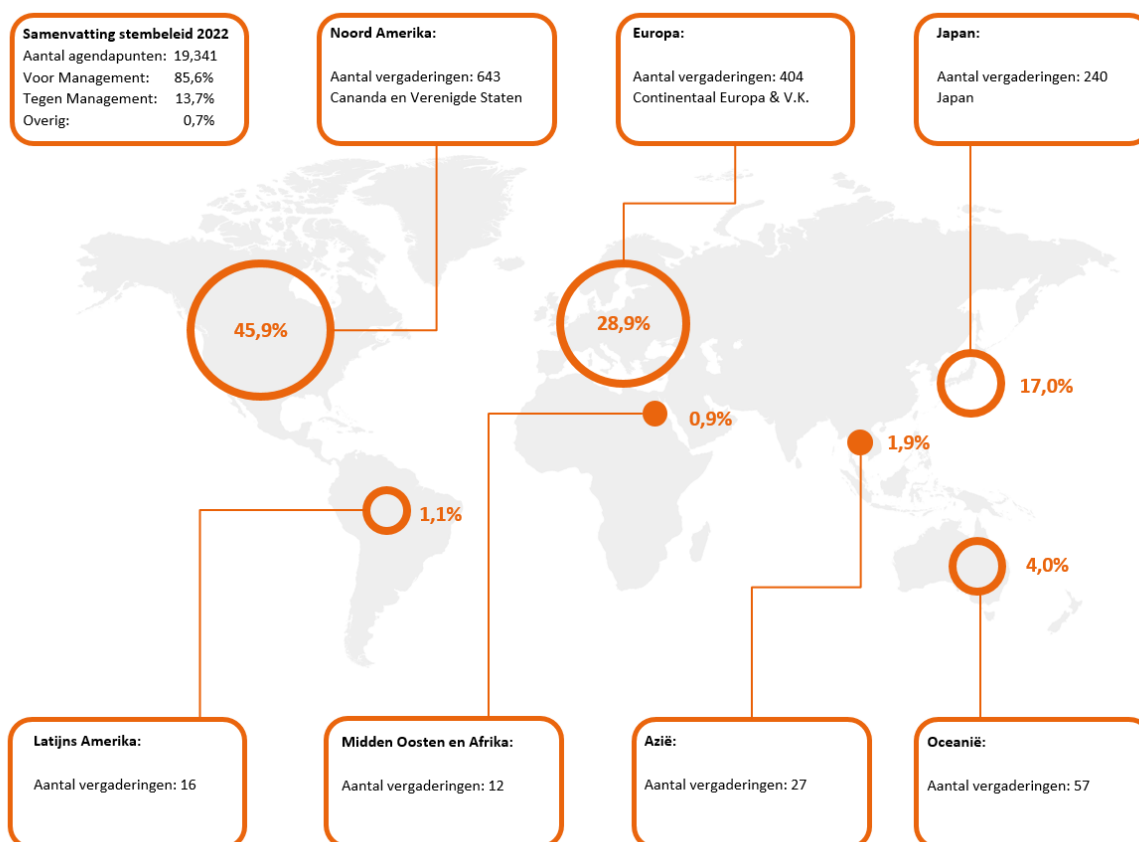
Het fonds voert een actief stembeleid om de financiële belangen van onze beleggingen voor onze deelnemers te behartigen. Ook doen we dit omdat we onze invloed als aandeelhouder positief kunnen aanwenden om ondernemingen tot duurzaam gedrag aan te zetten en langetermijn waardecreatie te ondersteunen. De uitvoering van het stembeleid heeft plaatsvinden door NN Investment Partners (nu GSAM). GSAM maakte hierbij mede gebruik van stemadviezen van het gespecialiseerd onderzoeksbureau Glass Lewis. Voor het stembeleid hanteert het fonds een aantal belangrijke uitgangspunten die leiden tot het inleggen van de VOOR- of TEGEN-stemmen. Deze uitgangspunten hebben betrekking op de volgende thema's:

- Benoeming van bestuurders en niet-uitvoerend bestuurders
- Samenstelling van bestuur en onafhankelijkheid bestuurders
- Beloningsbeleid
- Kapitaalstructuur, Fusies & Overnames
- Milieu-, sociale en ethische kwesties

Een verdere uitwerking van deze thema's en de wijze waarop ons stembeleid is vormgegeven is te vinden op [de website van het fonds](#) en op de website van de fiduciair [adviseur GSAM](#). Ook zal het fonds de stemrapportages van het fonds op de website publiceren.

Omvang en regioverdeling van stemactiviteiten

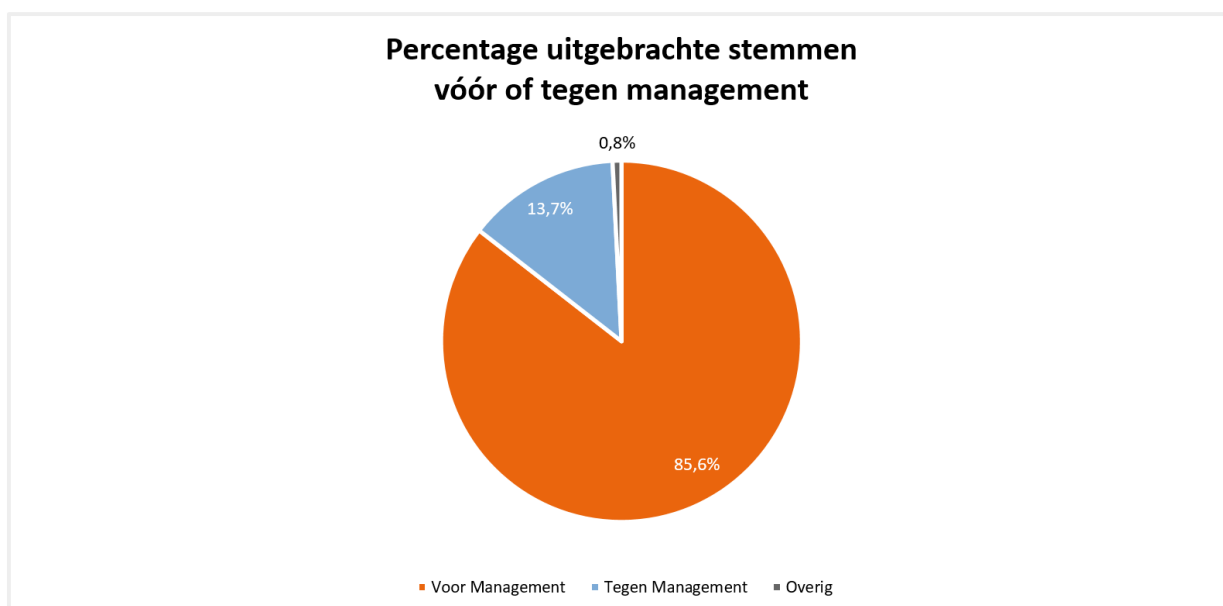
Gedurende 2022 heeft het fonds bij 1.400 aandeelhoudersvergaderingen een stem uitgebracht op 19.341 agendapunten. De regionale verdeling van deze stemmen was als volgt:

Bron: Glass Lewis, GSAM

Algemeen stemgedrag 2022

Het fonds heeft in 2022 op onderstaande manier de stemmen ingelegd op de aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin het fonds op dat moment belegd was.

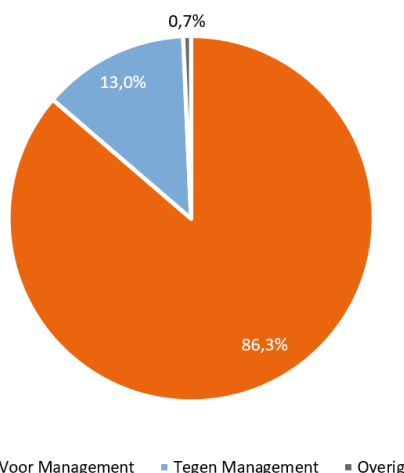
Bron: Glass Lewis, GSAM

Dit betekent dat het fonds het in 85,6% van de agendapunten eens was met het advies dat het bestuur van de onderneming gaf. In 13,7% van de gevallen heeft het fonds het bestuur niet gevolgd in het advies en in 0,8% van de gevallen heeft het fonds zich van stemmen onthouden, of betrof het een agendapunt waarop niet gestemd kon worden.

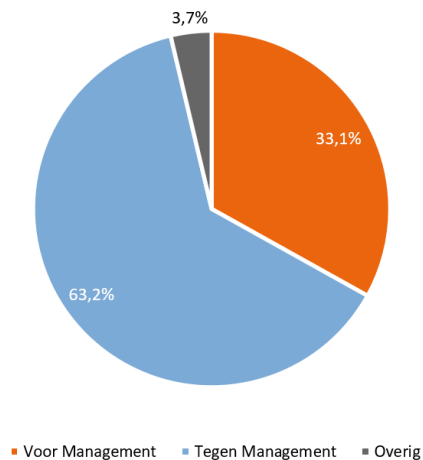
Het overgrote deel (96,6%) van de agendapunten waarop het fonds kon stemmen is door het ondernemingsbestuur op de agenda geplaatst. Deze agendapunten hebben veelal betrekking op bestuurszaken, zoals het benoemen van nieuwe bestuurders, het uitgeven van nieuwe aandelen, fusies & overnames, beloningsbeleid en wijzigingen in statuten. Een kleiner, maar niet onbelangrijk deel van de voorstellen, wordt door aandeelhouders op de agenda geplaatst. Deze categorie agendapunten heeft vaak betrekking op kwesties die het fonds vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk vindt, zoals voorstellen rond klimaatverandering, milieu, of mensenrechten. In onderstaande grafieken is zichtbaar hoe het fonds op deze beide categorieën heeft gestemd.

De grafiek links toont het stemgedrag op agendapunten die door het ondernemingsbestuur zijn ingediend. In deze gevallen had het fonds in 13% een afwijkende mening van die van het bestuur. In de grafiek rechts is te zien dat het fonds frequenter (in 63% van de agendapunten) een afwijkende visie had ten opzichte van die van het ondernemingsbestuur. Het aantal keer dat het fonds het advies van het bestuur niet volgde, is substantieel hoger voor agendapunten die door aandeelhouders zijn ingebracht.

**Percentage uitgebrachte stemmen
(voorstellen bestuur)**

**Percentage uitgebrachte stemmen
(voorstellen aandeelhouders)**

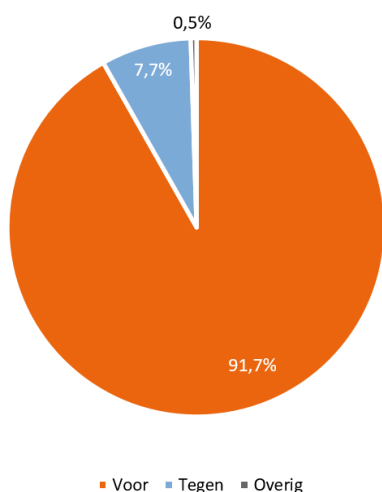

Bron: Glass Lewis, GSAM

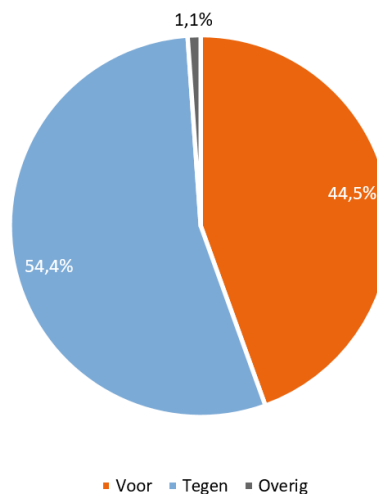
Stemgedrag naar belangrijkste thema's in 2022

De agendapunten waarop het fonds heeft gestemd tijdens aandeelhoudersvergaderingen zijn in verschillende thema's onder te verdelen. De klassieke bestuurlijke thema's zijn de benoeming van bestuurders en de voorstellen rond gevoerd beloningsbeleid. In onderstaand overzicht is in de grafiek links te zien dat het fonds in ca. 91,7% van de gevallen voor de benoeming van bestuurders heeft gestemd, en in ca. 8% van de gevallen tegen deze voorgestelde benoeming. Een voorbeeld van een stem tegen de benoeming is wanneer een te groot deel van het bestuur niet onafhankelijk is. Wanneer te veel bestuurders niet onafhankelijk zijn, loopt de onderneming het risico dat afwijkende, maar belangrijke meningen worden genegeerd. Op het vlak van beloningsbeleid (grafiek rechts) stemde het fonds in 44,5% van de gevallen voor het beloningsvoorstel en in 54,4% tegen het voorstel. Dit laatste doet het fonds onder andere wanneer de voorgestelde beloning van het bestuur niet in lijn is met de (financiële) prestaties van de onderneming.

**Percentage uitgebrachte stemmen
benoeming bestuurders**

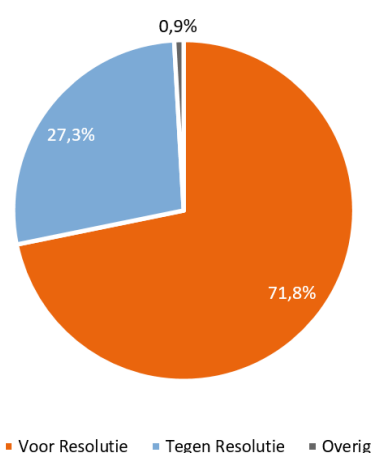

**Percentage uitgebrachte stemmen
beloning bestuurders**

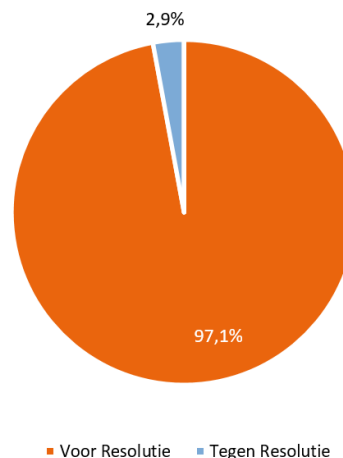

Thema's die veelal via aandeelhouders op de agenda worden geplaatst, liggen op sociale of milieu- & klimaatthematiek. Bij sociale kwesties (grafiek links) kan worden gedacht aan agendapunten rond mensenrechten of arbeidsnormen. Op dit type agendapunt stemde het fonds in ca. 72% van de gevallen tegen het standpunt van het bestuur en in ca. 27% voor het standpunt van het bestuur. Bij milieu- en klimaatgerelateerde agendapunten (grafiek rechts) verschilde het fonds in ca. 97% van de voorstellen van mening met het bestuur. Het bestuur geeft doorgaans op dit type van agendapunten een negatief stemadvies. Bij ondersteuning van de ingediende resolutie kan daarom worden gesproken van een stem tegen het bestuur.

**Percentage uitgebrachte stemmen
voorstellen aandeelhouders
mensenrechten & arbeidsnormen**

**Percentage uitgebrachte stemmen
voorstellen aandeelhouders
milieu & klimaat**

Praktijkvoorbeeld: stembeleid & mensenrechten

Binnen het stembeleid heeft het fonds expliciet oog voor sociale- en milieuthema's. Gedurende 2022 heeft het fonds bij meerdere ondernemingen tijdens de aandeelhoudersvergaderingen voor een resolutie gestemd rond het thema mensenrechten. De agendapunten die door aandeelhouders op de agenda zijn geplaatst, roepen het bestuur van de onderneming op om te rapporteren over de uitvoering van het mensenrechten en personeelsbeleid. Het betreft onder andere de volgende ondernemingen waarin het pensioenfonds aandelen bezit:

In 2022 was er een toenemend aantal aandeelhoudersresoluties gericht op maatschappelijke onderwerpen. Deze trend was ook zichtbaar op de aandeelhoudersvergadering van **Walt Disney Co** op 9 maart 2022. Voor deze vergadering waren er meerdere extra agendapunten ingediend die betrekking hadden op sociale kwesties. Eén van deze agendapunten betrof een aandeelhoudersresolutie die gericht is op het adresseren van de loonongelijkheid. De indiener van deze resolutie verzocht het bedrijf om te rapporteren over de loonverschillen tussen ethniciteit en geslacht, inclusief bijbehorende beleids-, reputatie-, concurrentie- en operationele risico's en risico's gerelateerd aan het werven en behouden van divers talent. Het fonds ondersteunde het verzoek om hier meer transparantie over te verlenen en stemde daarom ook mee met deze resolutie.

Ook op de aandeelhoudersvergadering van **Apple Inc.** op 4 maart 2022 werd er door aandeelhouders aandacht gevraagd voor sociale kwesties waar het bedrijf mee te maken heeft. Zo ook voor de arbeidsomstandigheden in de toeleveringsketen van het bedrijf. Het fonds ondersteunde de resolutie die het bedrijf vroeg om transparantie te bieden over de effectiviteit van zijn initiatieven die gericht zijn op het respecteren van mensenrechten in de toeleveringsketen. Naast de evidente ethische

motivatie om hier aandacht voor te vragen, zal transparantie hierover ook het lange termijn belang van de aandeelhouders ten goede komen. Verder ondersteunde het fonds ook de aandeelhoudersresolutie, net als bij Walt Disney Co, die het bedrijf verzocht om te rapporteren over loonongelijkheid op basis van etniciteit en geslacht en daarmee gepaard gaande risico's. Ook stemde het fonds voor de aandeelhoudersresolutie om het bedrijf te verzoeken om een "burgerrechten audit" te laten uitvoeren. Een dergelijke audit moet inzicht geven in de negatieve impact van de activiteiten van het bedrijf op de burgerrechten van belanghebbenden. Het fonds sloot zich aan bij de motivatie van de indiener van deze resolutie dat deze audit aandeelhouders kan helpen de effectiviteit van de initiatieven van Apple Inc., om het probleem van mogelijke ongelijkheid in zijn personeelsbestand aan te pakken en gerelateerde risico's te beperken, beter te beoordelen.

Op de aandeelhoudersvergadering van **Starbucks Corp.** op 13 maart 2022 is de aandeelhoudersresolutie voorgelegd die betrekking had op de seksuele intimidatie en discriminatie op de werkvloer. De resolutie verzoekt het bestuur om zorg te dragen voor een jaarlijks openbaar verslag waarin de effectiviteit en resultaten van de inspanningen van het bedrijf worden beschreven en gekwantificeerd om intimidatie en discriminatie van werknemers te voorkomen. Het waarborgen van een veilige en inclusieve werkplek voor alle bedrijven vindt het fonds belangrijk. Zowel vanuit ethisch als risico-oogpunt is het van belang dat bedrijven een veilige en inclusieve werkplek aanbieden. Het fonds kon zich vinden in de stelling van de indiener van de resolutie dat het redelijk is om inzicht te geven in welke initiatieven het bedrijf onderneemt om intimidatie en discriminatie te voorkomen. Op deze manier kunnen beleggers beter begrijpen hoe deze kwesties worden beheerd en of de investeringen en acties van het bedrijf resulteren in de gewenste effecten.

Praktijkvoorbeeld: stembeleid & klimaatverandering

Klimaatverandering is een belangrijk en relevant thema voor het pensioenfonds. Het fonds wil aanmoedigen om CO₂-reductie binnen de eigen invloedssfeer te realiseren. Eén van de instrumenten die het fonds inzet is het stembeleid. In 2022 heeft het fonds op meerdere aandeelhoudersvergaderingen agendapunten ondersteund die een duidelijke klimaatvisie, klimaatbeleid of klimaatdoelstellingen van de onderneming vroegen die tijdsgebonden en verifieerbaar zijn.

Door te investeren in aandelenstrategieën die een decarbonisatiepad volgen, dat in lijn ligt met het Parijs Akkoord, zijn veel bedrijven die actief zijn in de fossiele olie- en gassector uitgesloten binnen de aandelenbeleggingen. Dit zijn traditiegetrouw de bedrijven waarbij het stemmen ingezet wordt om hen aan te zetten om veranderingen te maken in het beleid en praktijken die een impact hebben op het klimaat. De stemmen van het fonds zijn dan ook ingezet bij bedrijven die actief zijn in andere cruciale sectoren, zoals de financiële sector, om verzoeken rond verbeterde klimaatimpact te ondersteunen.

Bij de Canadese **Bank of Montreal** is de onderneming gevraagd een beleid aan te nemen waarin het bedrijf acties onderneemt om ervoor te zorgen dat het geen leveringen van nieuwe fossiele brandstoffen meer financiert. Volgens de indiener van de resolutie heeft de bank al de nodige stappen in de juiste richting gezet door zich aan te sluiten bij de Net Zero Banking Alliance en financiering van activiteiten omtrent kolen en olie- en gasexploratie te vermijden. Desalniettemin heeft de bank een nog relatief grote blootstelling naar de fossiele energiesector. Deze resolutie moet eraan bijdragen dat de bank ook daadwerkelijk naar een net zero CO₂ uitstoot in 2050 toewerkt.

Bij het sluiten van het jaar heeft het fonds ook op 16 december 2022 een aandeelhoudersresolutie ondersteund die op de agenda van de aandeelhouders van **National Australia Bank Limited** was geplaatst door een actiegroep. Deze partij heeft als doel om de grote Australische banken, met het oog op hun klimaattoezeggingen, verantwoordelijk te houden voor hun kredietactiviteiten aan de fossiele energiesector. Deze resolutie verzoekt de bank om een jaarlijkse verantwoording over hun

fiancieringactivieten te delen. Hieruit moet blijken dat de bank geen nieuwe, of uitbreiding van, fossiele brandstofprojecten meer fianciert. Volgens de indiener van de resolutie zou de bank de afgelopen jaren voortdurend hebben meegewerkt aan de financiering van de uitbreiding van de fossiele energiesector. Dit is niet in lijn zijn met het voorgenomen decarbonisatieplan van de bank. Meer transparantie over de financieringsactiviteiten juicht het fonds daarom ook toe.

5. ENGAGEMENTBELEID

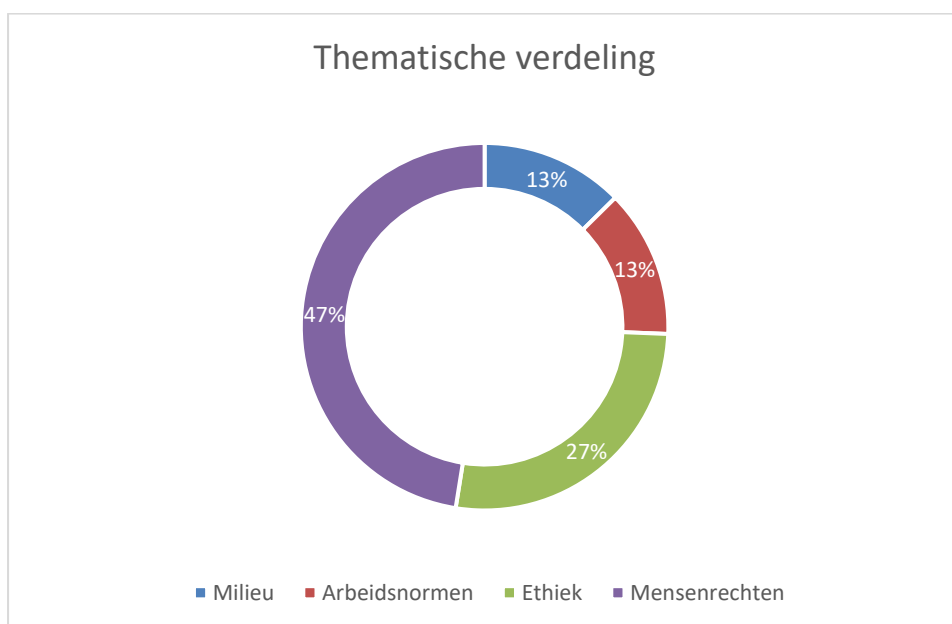
Uitgangspunten en thema's

Het fonds voert een eigen engagementbeleid. Engagement is gedefinieerd als de dialoog met ondernemingen over milieu, sociale en/of (corporate) governance kwesties. Engagement kan via verschillende wegen worden uitgevoerd (telefonische gesprekken, formele brieven, meetings en bezoeken aan het bedrijf). Het engagementbeleid is van toepassing op zowel de aandelen als ook de bedrijfsobligatieportefeuille, op discretionaire beleggingsmandaten en op beleggingsfondsen.

Het doel van het engagementprogramma is om een duurzame gedragsverandering teweeg te brengen bij de ondernemingen waarmee de dialoog wordt aangegaan. Hierbij is er een beperkte tijd waarin de onderneming deze verandering kan doorvoeren. Het fonds voert een structurele dialoog wanneer uit screening van het beleggingsuniversum blijkt dat de onderneming één van de belangrijke principes van internationale richtlijnen voor ondernemingsgedrag op structurele wijze schendt en daarmee negatieve impact op lokale samenleving of milieu veroorzaakt. Hierin staan de thematische aandachtsgebieden van het Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights centraal. Deze gesprekken zijn gericht op het opheffen van de schending, het herstellen van veroorzaakte schade, het compenseren van gedupeerden, en het voorkomen van nieuwe soortgelijke schendingen. Het fonds noemt dit normatief engagement en past dit toe op ondernemingen die zich in beleggingsuniversum bevinden. De uitvoering van het engagementprogramma wordt gedaan door gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics.

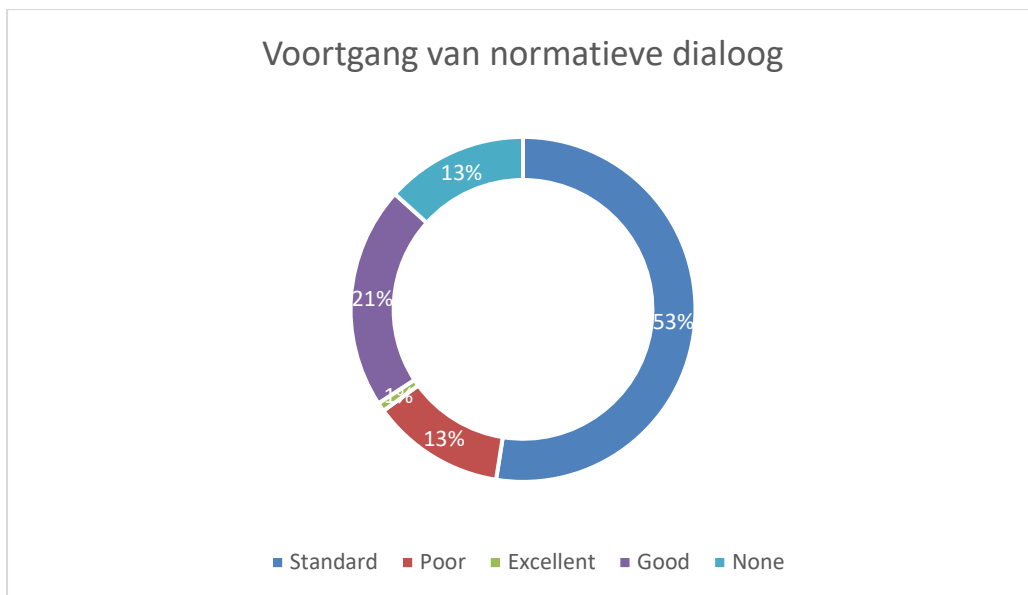
Normatief engagementactiviteiten in 2022

Namens het pensioenfonds heeft Sustainalytics in 2022 met in totaal 116 bedrijven gesprekken gevoerd over 127 geconstateerde schendingen van internationale normen. Twee dialogen werden naar tevredenheid afgerond, wat betekent dat de schending is opgeheven, dat de schade hersteld is, gedupeerden eventueel gecompenseerd zijn en dat er maatregelen zijn getroffen om herhaling te voorkomen. Met 7 ondernemingen is onsuccesvol getracht het gesprek aan te gaan. Met deze ondernemingen is de dialoog dan ook gestaakt, wat heeft geleid tot een disengagement status. In 2022 is met 17 ondernemingen een nieuwe dialoog opgestart. Onderstaande grafiek toont de verdeling van de lopende dialogen naar het soort normschending:

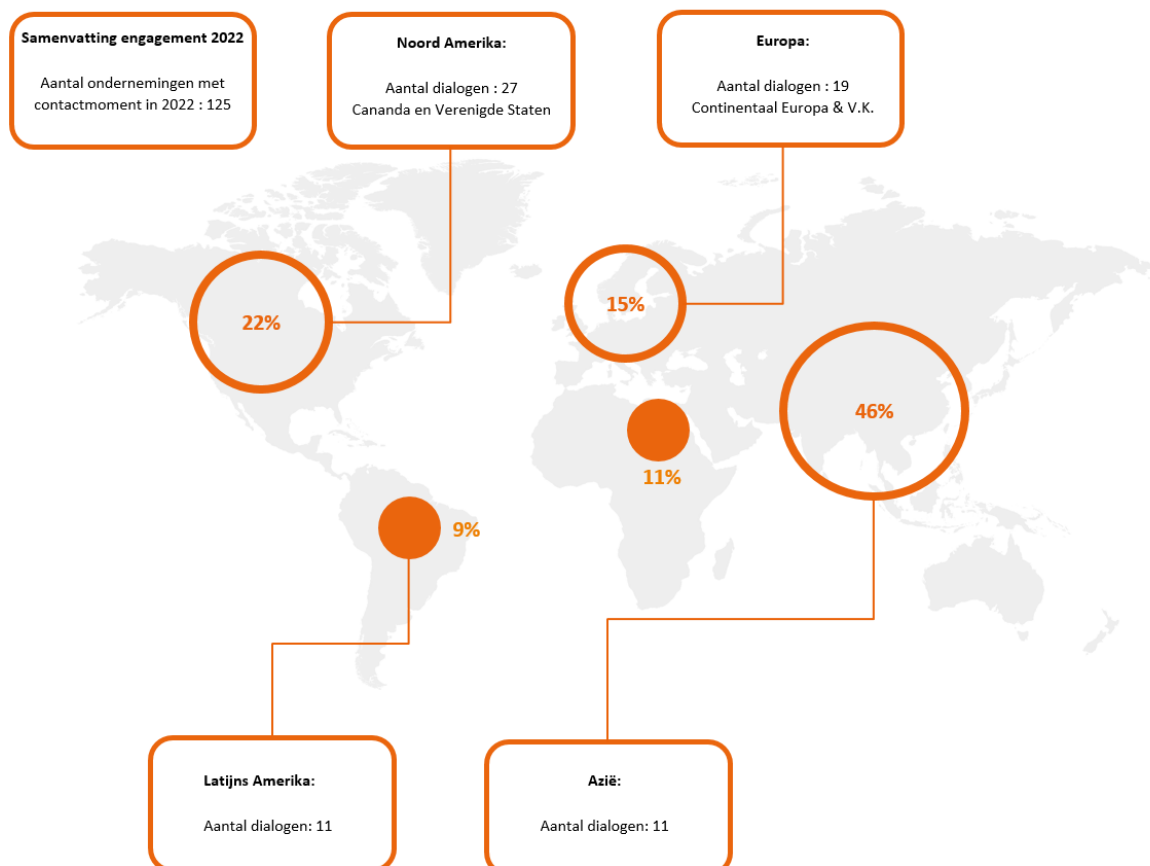
Bron: Sustainalytics, GSAM

De voortgang van deze dialogen door de tijd heen wordt gemeten, zie onderstaand het meest recente oordeel van de engagementuitvoerder over de totale voortgang van het normatieve programma.

Bron: Sustainalytics, GSAM

Het engagementprogramma kende eind 2022 de volgende regionale verdeling:

Bron: Sustainalytics, GSAM

6. IMPACTBELEGGEN

Binnen het LDI-mandaat, waarmee het pensioenfonds het nominale renterisico uit hoofde van de pensioenverplichtingen beheerst, heeft het fonds afspraken gemaakt rond beleggingen in groene en sociale obligaties (impactbeleggingen). Impactbeleggen betekent dat het fonds naast een financieel rendement, ook een maatschappelijk of milieurendement van de belegging verlangen.

Groene obligaties bijvoorbeeld, zijn hoogwaardige overheids- en bedrijfsobligaties waarvan de opbrengst door de uitgevende instelling wordt benut voor het financieren van duurzame projecten. Op deze manier draagt het fonds – bij gelijkblijvende risico's en rendementen – bij aan de financiering van projecten met directe en aantoonbare klimaatdoelstellingen. Deze doelstellingen kunnen liggen op het vlak van beperking van klimaatverandering, zoals energie-efficiënte oplossingen, op het vlak van aanpassing aan klimaatverandering, zoals het uitvoeren van dijkverstevingen, maar ook op het terrein van duurzame energiebronnen.

De beleggingen in sociale obligaties streven overeenkomstige doelstelling na.

Het fonds heeft afgesproken met de beheerder van het LDI-mandaat dat een intentionele allocatie naar deze obligaties binnen een overeengekomen periode wordt opgebouwd van tenminste 10%. De opgebouwde allocatie per eind 2022 was opgelopen tot 6,3%.

7. IMVB-CONVENANT

Het pensioenfonds is ondertekenaar van het Internationaal Verantwoord Beleggen (IMVB-)convenant (brede spoor). Het convenant heeft ten doel om de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de bijbehorende VN Principes Voor Bedrijfsleven en Mensenrechten (de UNGPs) op verschillende niveaus in het beleggingsbeleid te verankeren en transparantie te bieden over de voortgang van de implementatie door ondertekenaars. Het convenant is in 2018 opgesteld tussen de Nederlandse overheid, Non-Gouvernementele organisaties en de Pensioensector en is afgesloten voor de duur van 4 jaar, eindigend per eind 2022. Het pensioenfonds heeft het convenant ondertekend omdat dit past bij de eigen duurzaamheidsambities, en heeft gedurende de 4-jarige implementatieperiode meerdere verbeteringen doorgevoerd om tot verdere verankering van de richtlijnen en de UNGPs in beleid en processen te komen. In dit hoofdstuk doet het fonds verslag van de genomen stappen.

Verankering van richtlijnen en UNGPS in beleid een feit

In 2021 heeft het fonds reeds de OESO-richtlijnen en de UNGPs als belangrijk uitgangspunt in het MVB-beleid verankerd en heeft het fonds commitment afgegeven aan borging van de deze internationale standaarden in het beleggingsbeleid. Ook heeft het fonds het principe rond lange termijn waardecreatie nader uitgewerkt en conform de eisen van het convenant centraal gesteld in het ESG-beleid. Het ESG-beleid is gepubliceerd op de website en kan [hier](#) worden geraadpleegd.

Due diligence screening beleggingsportefeuille en prioritering van schendingen

Een belangrijke convenantseis is het uitvoeren van een portefeuillescreening op ondernemingen in de beleggingsportefeuille, welke voor het fonds enkel uit beleggingsfondsen bestaat. Bij deze screening wordt onderzocht of, en zo ja in welke mate, bedrijven in de beleggingsportefeuille de OESO-richtlijnen hebben geschonden. Het fonds heeft deze due diligence screening in 2022 voor de tweede keer uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de inhoudelijke analyses van gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics. Hierbij wordt het gedrag van ondernemingen geanalyseerd en beoordeeld, met als uitgangspunt de richtlijnen en de UNGPs. Wanneer een schending van een richtlijn wordt vastgesteld, worden de schending en negatieve impact ervan geclassificeerd op basis van ernst, schaal en onomkeerbaarheid, zie onderstaand de classificatie die het fonds hanteert.

Negatieve Impact	Omschrijving
Ernstig	De controverse heeft ernstige impact op milieu en maatschappij en vormt een ernstig bedrijfsrisico voor de onderneming. In deze categorie valt schadelijk gedrag, wat herhaaldelijk voorkomt, slecht management van de risico's en een gebrek aan bereidheid van de onderneming om de risico's te adresseren.
Hoog	De controverse heeft grote impact op milieu en maatschappij en vormt een substantieel bedrijfsrisico voor de onderneming. Er is sprake van structurele problemen binnen de onderneming, gebrekkige risicobeheersing en herhaling van incidenten.
Significant	De controverse heeft significante impact op milieu en maatschappij en vormt een bedrijfsrisico voor de onderneming. Er zijn aanwijzingen voor structurele problemen door de herhaling van incidenten en onvoldoende implementatie van risicobeheersing.
Beperkt	De controverse heeft gematigde impact op milieu en maatschappij en vormt een beperkt bedrijfsrisico voor de onderneming. Incidenten doen zich beperkt voor, en er is een adequate management reactie om toekomstige risico's te mitigeren.
Laag	De controverse heeft lage impact op milieu en maatschappij en vormt een minimaal bedrijfsrisico voor de onderneming.

Het fonds prioriteert de hoog impact schendingen die zich in de beleggingsportefeuille voordoen, dit betreft schendingen met classificatie ernstig en hoog. Deze schendingen hebben niet enkel een financiële hoge impact op de onderneming, maar ook een hoge impact op mens, maatschappij of milieu. De due diligence screening heeft inzicht geboden in de aard en omvang van de hoog impact schendingen op verschillende niveaus.

1. De hoog impact schendingen ten opzichte van de brede marktindex;
2. De hoog impact schendingen per beleggingsstrategie;
3. De hoog impact schendingen per sector;
4. De hoog impact schendingen per OESO-thema;

Het fonds heeft vastgesteld dat het gevoerde uitsluitingsbeleid, waarbij de grootste schenders van internationale normen, zoals de OESO-richtlijnen op voorhand worden uitgesloten, op totaal portefeuilleniveau heeft geleid tot een lagere blootstelling naar ondernemingen met een hoge negatieve impact dan de brede markt. Dit geldt voor zowel de aandelenportefeuille als de bedrijfsobligatieportefeuille. Ook heeft de screening inzicht geboden in de aantallen en blootstelling naar hoog impact schendingen in de verschillende beleggingsstrategieën. Ten opzichte van voorgaand jaar is het aantal schendingen licht gedaald, mede door de transitie die het fonds voor het aandelenmandaat voor ontwikkelde markten heeft doorgevoerd. Daarnaast heeft het fonds vastgesteld dat op het niveau van sectoren met de meeste hoog impact schendingen zich concentreren in de financiële sector en de sector basismaterialen, waaronder mijnbouw. Dit zijn soortgelijke conclusies als op voorgaande meetmomenten. Ten slotte gaf de screening het inzicht dat de meeste hoog impact schendingen lagen op het vlak van milieu (20), anti-corruptie (17) en mensenrechten (15). Ook dit is in lijn met eerdere due diligence analyses. Dit betekent dat het fonds extra aandacht heeft voor deze sectoren, wat betekent dat via het engagement en stembeleid extra oog is voor de maatschappelijke uitdagingen bij de ondernemingen in onze beleggingsportefeuille.

Hiermee heeft het fonds goed inzicht in het aantal en het type schending van OESO-richtlijnen, alsmede in welk type portefeuille deze zich bevinden. De screening is uitgevoerd met peildatum 30 juni 2022. Op basis van deze inzichten is het fonds in staat om de omvang van de meest impactvolle schendingen op verschillende dimensies te beoordelen.

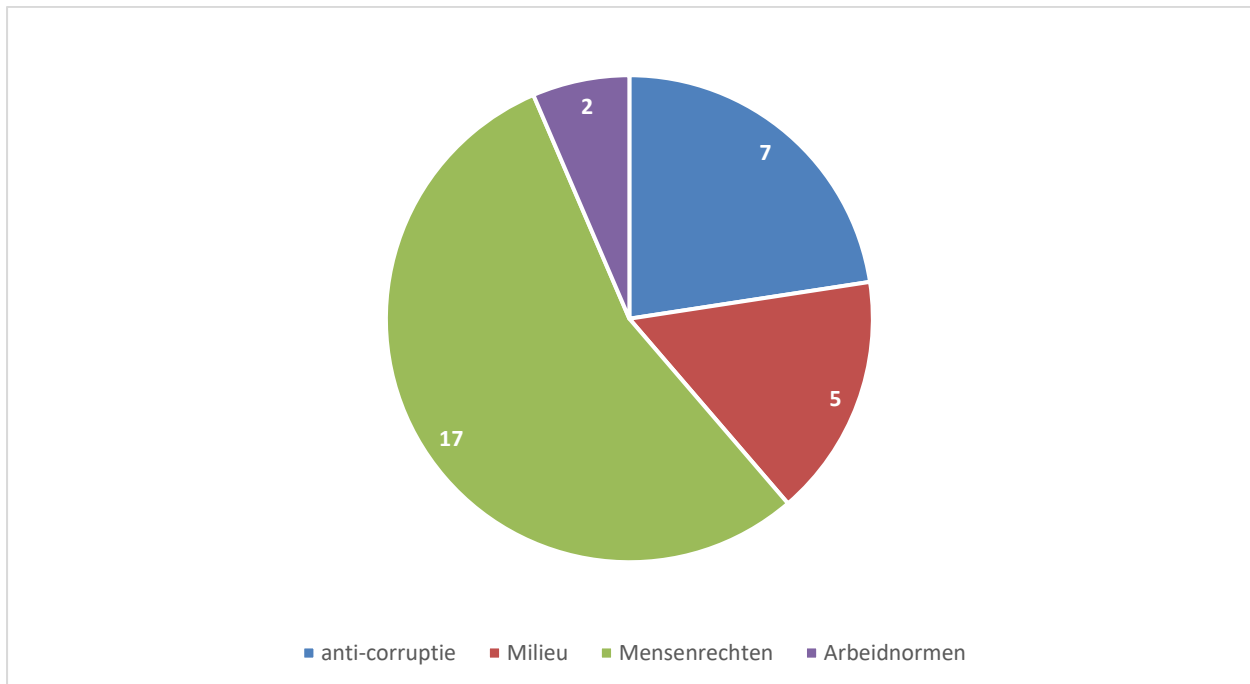
Verankering richtlijnen en UNGPs in nieuwe contracten met vermogensbeheerders

Het fonds heeft eerder in 2021 een contract afgesloten voor de inzet van een dialoogprogramma, waarmee het fonds in dialoog treedt met schenders van internationale normen, waaronder de OESO-richtlijnen. Ook heeft het fonds een contract afgesloten voor uitvoering van het stembeleid. Beide beleidsopties zijn onderdeel van het fiduciaire contract met GSAM. Voor engagement wordt gebruik gemaakt van gespecialiseerde engagementdienstverlener Sustainalytics.

Screening beleggingsportefeuille heeft geleid tot beleidsaanpassingen

Het fonds heeft besloten om een engagementprogramma te starten met ondernemingen die hoog impact schendingen van OESO-richtlijnen en VN Global Compact principes tonen. Via dit engagementprogramma dat van toepassing is op de aandelen- en de bedrijfsobligatiebeleggingen, wil het fonds bijdragen aan het herstellen van door ondernemingen veroorzaakte negatieve impact op mens en milieu en het oplossen van de schending door verhaalsmogelijkheden te bespreken met de onderneming. Tevens verlangt het fonds in de dialoog met de ondernemingen beleidsaanpassingen zodanig dat soortgelijke schendingen zich in de toekomst niet meer voordoen. De dialogen worden uitgevoerd door gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics, die mede namens het fonds met ondernemingen spreekt. Op deze manier wendt het fonds binnen de eigen invloedssfeer de mogelijkheden aan om bestaande negatieve impacts te beperken en toekomstige te voorkomen.

In 2022 heeft het fonds gesproken met 26 ondernemingen die een hoog-impact schending van OESO-richtlijnen en VN Principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten hadden en zich in de portefeuille bevonden. In sommige gevallen betrof het schendingen op meerdere thema's met dezelfde onderneming. In totaal heeft het fonds over 31 hoog-impact schendingen – die uit de due diligence analyse bleken in 2022 – met de ondernemingen gesproken. Hierbij was het doel om de schending op te heffen en toekomstige soortgelijke schendingen tegen te gaan. Het bijdragen aan herstel en verhaalsmogelijkheden voor gedupeerden is altijd een belangrijke doelstelling binnen de dialoog. In onderstaand overzicht is weergegeven over welke hoog-impact schendingen van OESO-thema's het fonds sprak in 2022.

Bron: GSAM, Sustainalytics

Prioritering thema's

In 2021 heeft het fonds het nieuwe MVB-beleid ontwikkeld. Hierbij zijn de thema's van de OESO-richtlijnen en het Global Compact centraal gesteld, naast het thema klimaatverandering.

Waar was het fonds in belegd

Het fonds belegt ten dele in beleggingsfondsen, maar ook in discretionaire mandaten. De convenantseisen vragen transparantie ten aanzien van de beleggingen, daarom is onderstaand weergegeven via welke fondsen en mandaten het pensioenfonds blootstelling kan hebben naar ondernemingen. Onderstaand is de lijst gegeven.

Beleggingscategorie	Vermogensbeheerder	Naam
Aandelenfonds	BlackRock	Emerging Markets Equity Index
Aandelenmandaat	BlackRock	MSCI World Paris Aligned Mandate
Bedrijfsobligatiemandaat	AEGON	European Corporate Credits Mandaat
High Yield fonds	AEGON	High Yield fonds

Bijlage 1 – Principes van het VN Global Compact

#	VN Global Compact Principe
1	Bedrijven dienen (binnen de grenzen van hun invloedssfeer) de internationaal uitgevaardigde mensenrechten te eerbiedigen
2	Bedrijven dienen zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig worden aan schending van de mensenrechten
3	Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven
4	De uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid
5	De effectieve afschaffing van kinderarbeid
6	De bestrijding van discriminatie in arbeid en beroep
7	Bedrijven dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen
8	Initiatieven te ondernemen om een groter milieubesef te bevorderen
9	De ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren
10	Bedrijven moeten elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping

Bijlage 2 – Uitsluitingslijst per criterium

Normschenders (Non-compliant):

63 Moons Technologies Ltd.
ALROSA Finance SA
ALROSA PJSC
ALROSA-Nyurba PJSC
Abdul Qader Khan Research Laboratories (AQKRL)
Academician V.P. Makeyev State Rocket OJSC
Adani Enterprises Ltd.
Adani Ports & Special Economic Zone Ltd.
Adani Wilmar Ltd.
Aerospace Long-March International Trade Co., Ltd.
Aeroteh SA
Air Weapons Complex
Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.
Avibras Indústria Aeroespacial SA
Baidu, Inc.
Bashneft PJSOC
Bharat Dynamics Ltd.
CNPC (HK) Overseas Capital Ltd.
CNPC Capital Co., Ltd.
CNPC General Capital Ltd.
CNPC Global Capital Ltd.
Cal Phoenix Re Ltd. Series 2018-1
Central Telegraph PJSC
China Aerospace Science & Technology Group Co., Ltd.
China Literature Ltd.
China Metallurgical Group Corp.
China Minmetals Group Co., Ltd.
China National Petroleum Corp.
China North Industries Corp.
China Northern Rare Earth (Group) High-Tech Co., Ltd.
China Petrochemical Corp.
China Petroleum & Chemical Corp.
China Spacesat Co., Ltd.
Compania Nationala ROMARM SA
Cox & Kings (India) Ltd.
Defense Research & Development Organization
Development Bank of The Republic of Belarus
ETC Sunoco Holdings LLC
ETP Legacy LP
Elsewedy Electric Co.
Enable Midstream Partners LP
Energy Transfer LP
Energy Transfer Operating LP
Eskom Holdings SOC Ltd.
First Union Capital II
First Union Corp.
Funcom SE
GPN Capital SA
Gaz Capital SA
Gaz Finance Plc
Gazprom Neft PJSC
Gazprom PJSC
Gazprombank OJSC
Hangzhou Hikvision Digital Technology Co., Ltd.
Inco Ltd.
Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.
Irkut Corp.
Israel Aerospace Industries Ltd.
Kangmei Pharmaceutical Co., Ltd.
L&T Finance Holdings Ltd.
L&T Technology Services Ltd.
LIG Corp.
LIG Nex1 Co., Ltd.
Larsen & Toubro Infotech Ltd. (India)
Larsen & Toubro Ltd.
Lingui Developments Bhd.
Lockheed Martin Corp.
MCC Holding (Hong Kong) Corp. Ltd.
MMC Finance DAC
MMC Norilsk Nickel PJSC
MTN (Mauritius) Investments Ltd.
MTN Group Ltd.
MTN Nigeria Communications Plc
Makina VE Kimya Endustrisi Kurumu Genel Mudurlugu
Mattel, Inc.
Metallurgical Corp. of China Ltd.
Midwest Connector Capital Co. LLC
Mil-spec Industries Corp
Mindtree Ltd.
Minmetals Bounteous Finance (BVI) Ltd.
Mosenergo OAO
Motiva Enterprises LLC
Mumias Sugar Co. Ltd.
NIS AD
NPO Splav named after A.N. Ganichev JSC
National Development Complex
Nityanand Udyog Pvt Ltd.
North Queensland Export Terminal Pty Ltd.
Novorossiysk Commercial Sea Port PJSC
OCP SA
ONGC Videsh Ltd.
ONGC Videsh Vankorneft Pte Ltd.
Oil & Natural Gas Corp. Ltd.
Orascom Investment Holding SAE

PETRONAS Energy Canada Ltd.
 PG&E Corp.
 PG&E Energy Recovery Funding LLC
 POONGSAN HOLDINGS Corp.
 PSB Finance SA
 PT Indonesia Asahan Aluminium (Persero)
 Pacific Gas & Electric Co.
 Pemex Project Funding Master Trust
 PennTex Midstream Partners LP
 PetroChina Co., Ltd.
 Petroliam Nasional Bhd.
 Petronas Capital Ltd.
 Petronas Global Sukuk Ltd.
 Petróleos Mexicanos SA
 Petróleos de Venezuela SA
 Philadelphia Energy Solutions Refining & Marketing LLC
 Philadelphia Energy Solutions, Inc.
 Poongsan Corp.
 Promsvyazbank PJSC
 RSHB Capital SA
 RZD Capital Plc
 Raytheon Co.
 Raytheon Missiles & Defense
 Raytheon Technologies Corp.
 Regency Energy Finance Corp.
 Regency Energy Partners LP
 Rockwell Collins, Inc.
 Roketsan Roket Sanayii ve Ticaret AS
 Rosneft International Finance Ltd.
 Rosneft Oil Co.
 Rostec Corp.
 Rostelecom PJSC
 Russian Agricultural Bank OJSC
 Russian Railways OJSC
 S-Oil Corp.
 SA Global Sukuk Ltd.
 SABIC Capital I BV
 SB Capital SA
 SINA Corp.
 SNT DYNAMICS Co., Ltd.
 SNT Holdings Co., Ltd.
 Sabic Capital II BV
 Samling Global Ltd.
 Saudi Arabian Oil Co.
 Saudi Basic Industries Corp.
 Sberbank Russia PJSC
 Scancom Plc
 SemGroup LLC
 Sinopec Capital (2013) Ltd.
 Sinopec Capital Co., Ltd.
 Sinopec Capital Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2012) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2014) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development Ltd.
 Sinopec Kantons Holdings Ltd.
 Sogou, Inc.
 State Development Corp. VEB.RF
 State Space Corp. Roscosmos
 Steel Authority of India Ltd.
 Sumo Group Plc
 Sunoco Logistics Partners Operations LP
 Synthetic Moulders Ltd.
 Tactical Missiles Corp. JSC
 Tata Advanced Systems Ltd.
 Tata Consultancy Services Ltd.
 Tata Investment Corp. Ltd.
 Tata Sons Pvt Ltd.
 Tatneft PJSC
 Tencent Holdings Ltd.
 Tencent Music Entertainment Group
 Territorial Generating Co. No 1 PJSC
 Teva Pharmaceutical Finance Co. BV
 Teva Pharmaceutical Finance Co. LLC
 Teva Pharmaceutical Finance II BV
 Teva Pharmaceutical Finance IV BV
 Teva Pharmaceutical Finance IV LLC
 Teva Pharmaceutical Finance Netherlands II BV
 Teva Pharmaceutical Finance Netherlands III BV
 Teva Pharmaceutical Finance Netherlands IV BV
 Teva Pharmaceutical Industries Ltd.
 The Day & Zimmermann Group, Inc.
 The Second Generation Co of the Wholesale Power Market PJSC
 Tokyo Electric Power Co. Holdings, Inc.
 Transneft PJSC
 UPL Corp. Ltd.
 UPL Ltd.
 Unitech Ltd.
 United Aircraft Corp. PJSC
 United Technologies Corp.
 VEB Finance Plc
 VK Co., Ltd.
 VTB Bank PJSC
 VTB Capital SA
 VTB Eurasia DAC
 Vale Overseas Ltd.

Vale SA
Vozrozhdenie Bank PJSC
Wachovia Bank NA (Charlotte, North Carolina)
Wachovia Capital Trust II
Wachovia Capital Trust III
Wachovia Corp.
Walchandnagar Industries Ltd.
Weibo Corp.
Wells Fargo & Co.
Wells Fargo Bank NA
Wells Fargo Bank, N.A. (Singapore)
Wells Fargo Bank, NA (Sioux Falls, South Dakota)
Wells Fargo Canada Corp.
Wells Fargo Capital X
Wirecard AG
Xinjiang Zhongtai Chemical Co., Ltd.
Yixin Group Ltd.
iQIYI, Inc.

Controversiële Wapens.

Aerojet Rocketdyne Holdings, Inc.
Aerojet Rocketdyne Holdings, Inc.
Airbus SE
Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.
Aryt Industries Ltd.
Aryt Industries Ltd.
Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret AS
ATI Physical Therapy, Inc.
Avio SpA
Babcock International Group Plc
BAE Systems Plc
BAE Systems Plc
Bharat Dynamics Ltd.
Brookfield Asset Management, Inc.
Brookfield Business Partners LP
BWX Technologies, Inc.
CACI International, Inc.
Carmat SA
CCC Intelligent Solutions Holdings, Inc.
China Aerospace International Holdings Ltd.
China Aerospace International Holdings Ltd.
China Isotope & Radiation Corp.
China National Nuclear Power Co., Ltd.
China Shipbuilding Industry Co., Ltd.
China Shipbuilding Industry Group Power Co., Ltd.
China Spacesat Co., Ltd.
China Spacesat Co., Ltd.
CI&T, Inc. (Brazil)
CNIM Group SA
CNNC International Ltd.
Dassault Aviation SA
Definitive Healthcare Corp.
Ducommun, Inc.
Dufry AG
Eureka Forbes Ltd.
First Watch Restaurant Group, Inc.
Fluor Corp.
General Dynamics Corp.
General Dynamics Corp.
General Dynamics Corp.
HANWHA AEROSPACE Co., Ltd.
Hanwha Corp.
HANWHA LIFE INSURANCE Co., Ltd.
HANWHA SOLUTIONS CORP.
HENSOLDT AG
Honeywell Automation India Ltd.
Honeywell International, Inc.
Huneeed Technologies
Huntington Ingalls Industries, Inc.
ICL Group Ltd.
Indian Hotels Co. Ltd.
Indostar Capital Finance Ltd.
InnoWireless Co., Ltd.
InPost SA
Jacobs Engineering Group, Inc.
L&T Finance Holdings Ltd.
L&T Technology Services Ltd.
L3Harris Technologies, Inc.
L3Harris Technologies, Inc.
Larsen & Toubro Infotech Ltd. (India)
Larsen & Toubro Ltd.
Leidos Holdings, Inc.
Leonardo SpA
LIG Nex1 Co., Ltd.
Lockheed Martin Corp.
ManTech International Corp.
Mindtree Ltd.
Moog, Inc.
NCS Multistage Holdings, Inc.
Norinco International Cooperation Ltd.
Norinco International Cooperation Ltd.
Northrop Grumman Corp.
Northrop Grumman Corp.
NuScale Power Corp.
Oceaneering International, Inc.
Olaplex Holdings, Inc.
Poongsan Corp.
POONGSAN HOLDINGS Corp.
Pretis dd
Raytheon Technologies Corp.
Rolls-Royce Holdings Plc
Safran SA
SNT DYNAMICS Co., Ltd.
SNT Holdings Co., Ltd.
Sovos Brands, Inc.
Tata Chemicals Ltd.
Tata Communications Ltd.
Tata Consultancy Services Ltd.
Tata Consumer Products Ltd.
Tata Elxsi Ltd.
Tata Investment Corp. Ltd.
Tata Motors Ltd.
Tata Power Co., Ltd.
Tata Steel Ltd.
Tata Teleservices (Maharashtra) Ltd.
Textron, Inc.
Thales SA
The Boeing Co.
Titan Co. Ltd.

Trent Ltd.

Tronic's Microsystems SA

Ultra Electronics Holdings Plc

United Aircraft Corp. PJSC

United Aircraft Corp. PJSC

Voltas Ltd.

Walchandnagar Industries Ltd.

JAARVERSLAG '22
MVB

→ www.pensioenfondsnotariaat.nl